

законодавчого акту [5]. На всіх етапах джерелознавчої роботи з групами документів правового характеру передбачається застосування всього комплексу джерелознавчої критики. Особливе місце займає текстологічний аналіз джерела правового характеру.

Отже, джерела правового характеру відіграють важливу роль у функціонуванні системи інформаційної діяльності в сучасному українському соціумі. Їхня систематизація, всебічна аналітична обробка та використання передбачає повноцінну дослідницьку роботу та всебічну критику задля визначення повноти та достовірності відображеної інформації. Задля повноцінного наукового розуміння й широкого суспільного вжитку необхідне вивчення правових традицій, які існували протягом всієї історії існування українського народу. Тільки комплексний підхід у вивченні такого складного виду історичного джерела відкриє шлях до ефективної юридичної дії сучасних законодавчих актів в суспільній реальності.

Список використаних джерел

1. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed19921002>
3. Ковальська Л. А. Джерелознавчий дискурс історії радянського Руху Опору (1941–1945 рр.) [монографія] / Л. А. Ковальська. – Донецьк–Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – 462 с.
4. Ковальська Л. А. Методологічні засади дослідження Руху Опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни / Л. А. Ковальська // Наука. Релігія. Суспільство. – 2011. – № 2. – С. 61–64.
5. Ковальська Л. А. Джерелознавча парадигма історії радянського Руху Опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни / Л. А. Ковальська // Історичні записки: Збірник наукових праць. – Луганськ, 2011. – Випуск № 30. – С. 69–73.

*Курченко Т. Є., канд. іст. наук, доцент,
Паскал Ж. В.*

Національний авіаційний університет, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ БІБЛОТЕЦІ НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Навчання іноземних студентів в Україні є одним із напрямів розвитку системи національної освіти, оскільки сприяє підвищенню іміджу української вищої школи на світовому рівні, а також є додатковим джерелом фінансування економіки держави. Україна, будучи активною учасницею Болонського процесу, впевнено входить на ринок міжнародних освітніх послуг, успішно конкуруючи з іншими країнами. Свідченням цього є той факт, що за останні роки зросла

кількість іноземних студентів, які навчаються у вузах України. За статистикою на 2014–2015 навчальний рік в Україні навчалося 63 172 іноземних студенти.

Одним з провідних державних вищих навчальних закладів України, який має великий досвід підготовки іноземних студентів є Національний авіаційний університет. Він є найбільшим авіаційним вищим навчальним закладом України, що за свою історію підготував десятки тисяч спеціалістів для 160 країн і продовжує їхню підготовку за перспективними спеціальностями. На сьогоднішній день в НАУ здобувають освіту понад 1 000 іноземних громадян з 47 країн світу [1, с. 2].

Іноземні студенти є специфічною групою як у сфері самого ВНЗ, так і у сфері їхнього інформаційного обслуговування у вишівській бібліотеці. Інформаційно-бібліотечне забезпечення цього контингенту є одним з ключових моментів у процесі навчання, а для бібліотеки ВНЗ – потребує особливої уваги.

Специфіка інформаційного обслуговування студентів-іноземців у бібліотеці ВНЗ зумовлює створення інформаційного середовища, яке відповідає вимогам іноземних студентів. Особливості системи інформаційно-бібліотечного обслуговування у бібліотеці пов'язані з дотриманням принципів комфортності доступу до освітніх інформаційних ресурсів, повноти й оперативності надання необхідної інформації, представленої на зрозумілій мові, як в традиційній формі, так і в електронних базах даних.

Зрозуміло, що на бібліотеку навчального закладу, де навчаються іноземні студенти, лягає основне навантаження по їхньому інформаційному обслуговуванню. Колектив бібліотеки має це розуміти і бути готовим працювати зі студентами-іноземцями, застосовуючи різні форми роботи та інформаційні продукти.

В структурному бібліотечному підрозділі НАУ працює 63 фахівці. Більшість з них мають вищу бібліотечну освіту. Колектив бібліотеки має досвід по обслуговуванню іноземних студентів, що накопичувався десятиліттями, багаті бібліотечні фонди, які можуть задовольняти попит на інформацію різну за тематичною направленістю.

Традиційно в НТБ НАУ використовували структурно-функціональну модель системи інформаційного обслуговування іноземних студентів. Дана модель включає в себе два взаємозалежних напрями діяльності: організаційний – система інформаційного забезпечення (наявність чи невідповідність інформаційно-ресурсного забезпечення університетських бібліотек інформаційним потребам іноземних студентів) та виконавчий – система інформаційного обслуговування (можливість доступу до інформаційних ресурсів). Сьогодні згадана система знаходить своє відображення в роботі 11 різноманітних відділів НТБ НАУ: відділу інформаційно-аналітичної та довідково-бібліографічної роботи, відділу наукової обробки документів та організації каталогів, відділу навчальної літератури для молодших курсів, відділу навчальної літератури для старших курсів (III–VI курси), відділу навчальної літератури в Інституті міжнародних відносин, міжбібліотечного абонементу (МБА), відділу гуманітарної літератури та культурно-просвітницької роботи, читального залу періодичних видань та літератури з українознавства, залу електронних каталогів, комп'ютерних класів, залу мультимедійних видань тощо.

Варто зазначити, що сучасний розвиток електронних технологій вніс суттєві зміни і в особливості інформаційно-бібліотечного обслуговування як вітчизняних, так і іноземних студентів.

На сьогоднішній день в НТБ НАУ, як і в будь-якій іншій сучасній бібліотеці, найбільшого поширення отримують такі варіанти інформаційного обслуговування іноземних студентів, як консультування в режимі онлайн і віртуальний стіл довідок (за статистикою іноземні студенти не часто обирають консультування в реальному часі) [2, с. 17].

Перша форма передбачає інтерактивну, фактично живу, допомогу бібліографа. У режимі онлайн ведеться консультування читачів з усього спектру питань, які зазвичай задаються при особистому відвідуванні. При цьому бібліограф і читач можуть не тільки спілкуватися через чат, розміщений на сайті НТБ НАУ, а й спільно звертатися до різних пошукових систем, баз даних, електронної бібліотеки так, ніби вони дійсно знаходяться поруч.

Віртуальний стіл довідок має на меті створення на сайті НТБ спеціальної форми, в якій користувачі можуть залишити свої запити і через певний час (прописаний у правилах) отримати відповідь на них. Надання довідок користувачам можливе і за допомогою електронної пошти та соціальних мереж.

Ще один напрямок діяльності бібліотеки у сучасних умовах – це електронна доставка документів, яка є гібридом міжбібліотечного абонементу та бібліографічної служби. Цей сервіс пропонує доставку електронних копій джерел, що знаходяться в фондах бібліотек, які не є об'єктом авторського права, електронних копій частин документів для використання в навчальних чи наукових цілях (статті із газет, журналів, окремі сторінки з книги). Вбачаємо даний напрямок, як додаткову можливість розвитку інформаційного обслуговування іноземних студентів НТБ НАУ.

З метою поліпшення інформаційного обслуговування студентів-іноземців в НТБ НАУ в 2016 році було проведено анкетування як працівників бібліотеки, так і іноземних студентів. Результати анкетування показали, що хоча бібліотечні працівники й усвідомлюють значення і специфіку роботи із студентами-іноземцями, все ж існують певні недоліки, що гальмують розвиток цього напряму діяльності бібліотеки. Задля їх подолання було рекомендовано: суттєво збільшити і фондах НТБ НАУ кількість літератури іноземною мовою; забезпечити використання сучасних технологій на всіх ділянках роботи; створити електронні інформаційні ресурси на основі традиційного бібліотечного фонду окремо для іноземців; забезпечити іноземців мультимедійними навчальними програмами, збільшити і урізноманітнити підписку періодичних видань на іноземній мові; вдосконалити систему Internet-послуг. Окремі рекомендації стосувались поліпшення мовної та професійної кваліфікацій співробітників бібліотеки.

Отже, співробітники НТБ НАУ враховують у своїй роботі специфіку інформаційного обслуговування студентів-іноземців та працюють над її вдосконаленням. Використання новітніх електронних технологій в роботі НТБ НАУ значно скорочує шлях інформації до споживача, полегшує сприйняття інформації та покращує якість інформаційного обслуговування іноземних студентів в бібліотечному підрозділі НАУ.

Список використаних джерел

1. Зарубінська І. Конкретний підхід до навчання іноземних студентів в Національному авіаційному університеті [Текст] / І. Зарубінська // П'ятий всесвітній конгрес «Авіація у XXI столітті». – К., 2012. – С. 1–4.
2. Тетяненко О. О. Педагогічні умови спілкування з іноземними студентами в процесі навчання [Текст]: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. пед. наук / О. О. Тетяненко. – К.: Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка, 1997. – 24 с.

*Настенко Л. Г., канд. пед. наук, доцент
Яценко О. М.*

Національний авіаційний університет, м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ БІБЛІОТЕКИ З КОРИСТУВАЧАМИ

Соціальна роль бібліотек як осередків інформації, збереження культури, відродження духовності у сучасних умовах інформатизації суспільства набуває особливої актуальності. Розглядаючи бібліотеку як соціальну систему, як цілісне утворення, головним елементом якого є люди, їхні зв'язки та взаємодія, слід наголосити на важливій складовій її діяльності – інформаційно-комунікативній. Недаремно один із фундаторів теорії соціальних систем Ніклас Луман соціальні системи визначав процесами комунікації [2]. Стратегічним напрямом діяльності сучасних бібліотек, як і суспільства в цілому є духовне виховання як дорослих, так і дітей та підлітків, орієнтація на особистість, унікальність, своєрідність кожної людини, на її духовний внутрішній світ.

Не менш важливим є у сьогоденні курс на європейську інтеграцію. Українці визнають загальноєвропейські цінності: свободу, демократію, повагу до людини, верховенство права – і сповнені рішучості розбудовувати свою державу як на засадах української духовності і моралі, так і на принципах європейської демократії та політичної культури. Зрозуміло, що процес європейської інтеграції не може обмежуватися лише політичними та економічними факторами, він має охоплювати усі сфери суспільного життя, зокрема і бібліотеки – інформаційно-культурні осередки суспільства.

Проблема формування, накопичення, збереження і використання інформаційних ресурсів бібліотек як інформаційно-культурних центрів є актуальною і заслуговує на увагу багатьох дослідників. Так, наприклад, Й. Мастяниця у монографічному дослідженні «Інформаційні ресурси України: проблеми державного регулювання» [3] аналізує процеси становлення, розвитку інформаційно-технічної бази України, інформаційних ресурсів та доступу до них, наголошує на їхній важливості в контексті інформатизації, відкритості, ринкових перетворень, пропонує низку організаційних і правових заходів із вдосконалення системи державного управління інформаційними ресурсами.